

Nieuwsbrief 44 december 2019

Redactioneel

Voor u ligt het vierenvestigste nummer van de Jabalya nieuwsbrief. Ook in dit nummer gaat het onvermijdelijk weer over de slechte leefomstandigheden in Gaza. Omstandigheden die een groeiend aantal mensen ertoe brengt de Gazastrook te verlaten omdat zij het niet meer kunnen verdragen en ook voor hun kinderen een beter leven willen zoals blijkt uit de reportage over groeiende emigratie. 2020 is het door de VN genoemde jaar waarin de Gazastrook onleefbaar zou zijn. Maar wat betekent dat als de achteruitgang desondanks maar doorgaat en er tijdens de wekelijkse grensprotesten slachtoffers blijven vallen zonder dat de wereld er zelfs maar notie van neemt? Wat wij kunnen doen is er aandacht voor blijven vragen en dat doen wij o.a via het theateruitwisselingsproject dat dit jaar van start is gegaan tussen Theatre Day Productions in Gaza en een aantal Groningse theatermakers. Eén van hen, David van Griethuyzen, is afgelopen zomer naar Gaza geweest om een workshop te geven en is zeer enthousiast teruggekomen en verteld over zijn ervaringen. Het eerste resultaat van deze samenwerking was een primeur: een in Gaza gespeeld toneelstuk (Hamlet) dat via Livestreaming in Groningen kon worden 'bijgewoond'. Vooral voor de mensen in Gaza is spelen voor een Europees publiek een unieke en hoopgevendende ervaring. Ook in dit nummer een recensie van het toneelstuk en een verdere uitleg over de totstandkoming en de achtergronden van het project. Tenslotte de column van Jan Keulen over de recente geweldsuitbarsting in Gaza die het gevolg is van interne politieke strijd in Israël waarvan de burgers in Gaza zoals zo vaak de dupe zijn.

Jonge Gazanen emigreren om te ontsnappen aan de bittere realiteit

Emigratie is een droom voor veel jonge Gazanen, in de hoop op een beter leven en een veiligere toekomst. Hun leven wordt beperkt door de moeilijke levensomstandigheden, zoals het gebrek aan werk als gevolg van de acties van de Israëlische bezettingsmacht en de blokkade van de Gazastrook die nu al 12 jaar duurt. Daarnaast lijden ze onder de interne politieke verdeeldheid tussen de Palestijnse machthebbers. Emigratie beperkt zich niet tot jongeren. Ook hele gezinnen emigreren, om te ontsnappen aan de bittere realiteit, moeilijke economische omstandigheden, politieke instabiliteit en het spookbeeld van de voortdurende oorlogen.

Ibrahim Jihad (30 jaar) is monteur en grafisch technicus: "Ik verliet Gaza drie jaar geleden nadat ik het helemaal niet meer zag zitten. Ik was wanhopig omdat ik geen werk had, en ik schaamde me altijd omdat ik voor mijn geld afhankelijk was van mijn vader. Ik probeerde vier jaar lang tevergeefs werk te vinden

en volgde allerlei cursussen. De beslissing om te emigreren was niet eenvoudig, maar ik deed het en denk er niet aan om naar mijn land terug te keren, hoewel het moeilijk is om ver weg van mijn familie te zijn. Zij vinden mijn besluit om weg te gaan moeilijk te begrijpen."

Vervolg op pg. 2

Ibrahim Jihad

Voorwaarde voor zichzelf was dat hij ooit terugkeert naar zijn vaderland, zijn familie en zijn vrienden nadat hij succes heeft geboekt in zijn werkveld.

Salem voegt eraan toe: "De vervreemding, de bitterheid ervan, nam toe na de dood van mijn vriend, journalist Mohammed Dawood. Hij stierf na een hartaanval op 30-jarige leeftijd in de Turkse hoofdstad Ankara." Het nieuws van de plotselinge dood van de jongen verspreidde zich snel door de Palestijnse gemeenschap in ballingschap, waar sociale media werden bedolven onder het nieuws van zijn dood. Mohammed verliet Gaza een jaar geleden om hoger onderwijs te voltooien, om uiteindelijk daar te sterven, ver weg van zijn familie en zijn land, zonder zijn ambitie of de wens van zijn moeder om te trouwen te bereiken. Umm Ramzi Dawood, de moeder van Mohammed: "Ik probeerde hem te overtuigen om niet uit te reizen en bij ons te blijven, te trouwen en een gezin te stichten, maar tevergeefs: zijn ambitie was om een salaris van \$200 te krijgen zodat hij kon settelen. Mijn zoon stierf aan het begin van zijn leven. Hij ging alleen weg en keerde niet terug."

Hossam Salem (30 jaar oud) werkt als journalist. Hij verliet de Gazastrook en leeft nu in Turkije. Dat lukte pas na 30 pogingen om door de grensovergang bij Rafah te reizen. De overgang is meestal gesloten en een paar keer leek zijn naam teveel op die van mensen die een uitreisverbod hebben om veiligheidsredenen. Salem vertrok op zoek naar werk en naar mogelijkheden om zichzelf verder te ontwikkelen. Daarbij kon hij gebruikmaken van een uitnodiging om een persprijs in ontvangst te nemen.

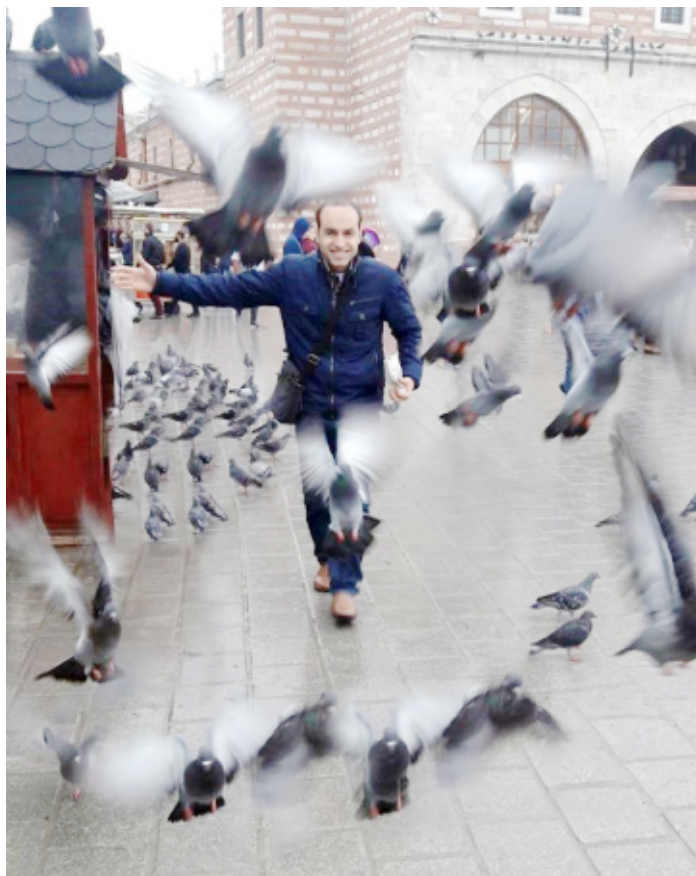

Grensovergang van Rafah

Er is geen specifieke statistiek voor het percentage emigranten uit Gaza, maar volgens bronnen van niet-gouvernementele organisaties zijn er sinds 2008 meer dan 20 duizend emigranten. Het ministerie van Binnenlandse Zaken in Gaza weigert officiële cijfers te geven, hoewel het erkent dat de emigratie van jaar tot jaar toeneemt.

Younis Shaheen, 29 jaar getrouwd en twee kinderen, afgestudeerd in mediastudies, vertelt over haar mislukte reis poging tot nu toe: "Ik probeer zoveel mogelijk in de behoeften van mijn gezin te voorzien, maar de verslechterende economische situatie in Gaza is erg moeilijk, er zijn weinig banen, Toen ik afstudeerde was ik erg optimistisch, maar ik was geschokt door de bittere realiteit. Ik werkte als een werknemer met een eenvoudig salaris. Hierdoor werd het idee van emigratie een punt voor mij. Mijn eerste stap was dat ik een paspoort aanvraag. Dat was erg duur. Vervolgens was ik verrast hoe moeilijk het is om via de grensovergang bij Rafah het land te verlaten. Ik probeerde het meer dan eens, maar het lukte niet. Shaheen vervolgt: "Coördinatie van de overtocht vereist enorme bedragen, en om een Turks visum te verkrijgen heb ik ook een groot bedrag nodig. Als het me lukt om Turkije in te komen, zal ik

Mohammed Dawood

Hossam Salem

ondanks de angst om te verdrinken, mijn toevlucht moeten nemen tot een illegale route om naar een ander land te emigreren om op die manier de levensomstandigheden van mijn familie te verbeteren. Ik zal Gaza verlaten koste wat het kost."

De jonge Israa Al-Mudallal, 29 jaar is een getrouwde moeder van twee kinderen. Ze werkt voor een mediakanaal van de overheid in Turkije: "Nadat het werk van mijn man stopte, besloten we te emigreren om een betere toekomst op te bouwen. We waren permanent bang voor armoede en verlies van veiligheid. We hadden te maken met ongebreidelde corruptie, hadden geen vrijheid van meningsuiting, kregen te maken met vrijheidsberoving en gebrek aan levensmiddelen. Het grootste deel van het drinkwater in de Gazastrook is vervuild. Deze factoren hebben me ertoe gedreven om te zoeken naar een fatsoenlijk leven voor mij en mijn kinderen, met psychologische en sociale stabiliteit, die niet bestaat op een plek die al 12 jaar wordt belegerd."

Ondanks de gecompliceerde reisprocedures in de Gazastrook en controle door de Egyptische autoriteiten bij Rafah, lukte het Al-Mudallal de grens over te komen door grote bedragen aan de Egyptenaren te betalen. Ze voegt eraan toe: "Er zijn andere motieven die me ertoe hebben aangezet

Vervolg op pg. 4

Vervolg van pg.3

Gaza te verlaten. Dat zijn de beperkte mogelijkheden in Gaza, door de isolatie van de Palestijnse gemeenschap daar. Mensen lijden aan psychische stoornissen en verlies van stabiliteit. Je huis kan op elk moment worden gebombardeerd door de Israëliërs. Als je droomt van het opzetten van een project, kan je het slachtoffer worden van de belegering en gegijzeld worden door de economische omstandigheden. Nu ben ik in staat om mijn toekomst te bepalen, mijn leven is in beweging en ontwikkelt zich, de toekomst verandert. Ik wil een comfortabel leven bieden aan mijn kinderen, met vrijheid van meningsuiting en keuzemogelijkheden in hun leven.”

Verslag: Hanin Othman

Vertaling: Marco in't Veldt

Israa Al-Mudallal en haar familie

Inzamelingsactie Gaza 2020

De blokkade van de Gazastrook is na bijna twaalf jaar nog steeds niet verlicht waardoor de economie nauwelijks nog functioneert. De mensen hebben tekort aan alles, maar vooral aan perspectief. De bevolking is hiertegen in verzet gekomen. Sinds eind maart 2018 houden de Gazanen massaal elke vrijdag hun Mars van de Terugkeer aan de grens. Er zijn sindsdien al meer dan 250 doden en ruim 30.000(!) gewonden gevallen. Vooral de vele zwaar gewonden zijn een enorme belasting voor de noodlijdende medische sector. Ook de VN commissie die onderzoek deed naar het geweld, concludeert dat steun van andere landen hard nodig is want de medische sector in Gaza kan dit niet alleen aan. Dit geldt dus ook voor de PMRS want zij speelt een belangrijke rol als hulpverlener. Maar hulp bieden aan zoveel (zwaar)gewonden is praktisch onmogelijk met de middelen die hen ter beschikking staan. Ook zij kampen met een chronisch tekort aan medicijnen, verbandmiddelen en andere medische hulpmiddelen.

Daarom zetten wij onze hulpactie voor de Palestine Medical Relief Society voort. Deze kan een belangrijke rol spelen in het verlenen van die hulp maar dat kan alleen als zij over voldoende middelen beschikt. Voor meer info: <http://www.groningen-jabalya.com/inzameling>

**Stort op rekeningnummer NL92 INGB 0006 6876 78
t.n.v. Stichting Groningen-Jabalya o.v.v. "noodhulp"**

Theateruitwisselingsproject “Van Groningen naar Gaza en terug” is gestart.

In Nieuwsbrief 42 van begin 2019 is dit initiatief aangekondigd en inmiddels is het van start gegaan. Nog even ter herinnering: Theatre Day Productions (“Ayyam Al Masrah, TDP) werd in 1995 opgericht om een professioneel theater- drama- en educatieprogramma voor kinderen en jongeren op te zetten, eerst in Gaza en later ook op de Westelijke Jordaanoever via haar kantoor in Oost-Jeruzalem. TDP brengt voorstellingen voor kinderen vanaf 12 jaar, geeft workshops en trainingen aan kinderen en tieners en biedt een dramaopleiding aan. Begin 2019 was de oprichting van een Gronings netwerk een feit. Het doel: artistieke en creatieve ondersteuning vanuit Groningen door het geven van workshops; uitwisselen van deskundigheden (leren van elkaar) en op termijn komen tot gezamenlijke theateractiviteiten. Van Groningse kant nemen deel: NNT/Guy & Rony, Het Houten Huis, De Steeg, De Noorderlingen, Festival Jonge Harten, Grand Theatre en als penvoerder St. Groningen-Jabalya.

Van 6 tot 16 juli waren David van Griethuysen van Het Houten Huis (zie interview elders in de nieuwsbrief) en Lard Adrian (via NNT) bij TDP in Gaza voor het geven van workshops. Daar namen de vaste spelers van TDP aan deel, maar ook een aantal net afgestudeerden. Bij TDP waren net de repetities voor hun nieuwe productie “Hamlet” begonnen. De workshops en de repetities sloten zo mooi op elkaar aan: wat David en Lard observeerden tijdens de repetities werd gebruikt als oefenstof in de workshops. Hamlet wordt dus een productie met een Gronings tintje. Ideaal om juist deze productie via Live streaming vanuit Gaza in Groningen te vertonen. Het Festival Jonge Harten is bereid dit stuk te programmeren.

Bij terugkeer doet David enthousiast verslag waarbij hij benadrukt dat hij ervaren heeft dat de samenwerking met TDP geen eenrichtingsverkeer van kennisoverdracht van ons aan hen is. TDP heeft zijn zaken goed op orde en er zijn een paar dingen waarbij wij veel van hen kunnen leren met name op het gebied van evalueren/monitoren.

Livestreaming Hamlet tijdens Jonge Harten festival

Voor een goede terugkoppeling over en weer wordt voor de live streaming een datum gekozen in de periode dat de tweede ploeg vanuit Groningen bij TDP aan het werk zal zijn – waarvoor Karin Noeken en Hanna Timmers bereid zijn gevonden. Van 14 tot 22 november staat dat gepland. Maar uiteraard moet het ook in de periode van het Festival plaats hebben. Zondag 17 november rolt als datum uit de bus.

Kink in de kabel

Op 12 november viel Israël vanuit de lucht het huis van Islamitische Jihadleider Baha Abu al-Ata in een dichtbevolkte woonwijk aan. Hij en zijn vrouw werden bij deze standrechtelijke executie gedood. De islamitische Jihad laat dat niet over zijn kant gaan en beantwoordt het geweld met het afvuren van raketten, waarop Israël de bombardementen op de woonwijken verheft. Uiteindelijk zullen er in Gaza zo'n 35 doden en 100 gewonden vallen, grotendeels burgers. Maar op het moment van de geplande reis van het tweede bezoek aan Gaza op 14 november is er nog geen wapenstilstand; het bezoek moet worden uitgesteld. Het wordt ook heel onzeker of de live streaming door kan gaan, maar na het afkondigen van de wapenstilstand (met nog wat incidentele bommen in het kielzog) laat TDP weten de opvoering heel graag door te zetten, ondanks het feit dat een aantal spelers de gevolgen van de beschietingen van heel dichtbij hebben meegemaakt. Het verslag van deze live streaming vindt u elders in dit nummer

Hoe verder

Eind 2019 zullen de ervaringen verwerkt worden in ons plan voor de komende drie jaar. Deze ervaringen maken het mogelijk om nog meer lijn te brengen in de geplande trainingen en meer te werken aan samenwerkingsprojecten. Het uitgestelde tweede bezoek zal plaats hebben begin 2020.

Bert Giskes

Recensie HAMLET IN GAZA

Op zondag 17 november 2019 om vijf uur zitten vijftig mensen in het theater aan de Noorderbinnensingel in Groningen naar een heel groot scherm vol cijfertjes en codes te staren; kennelijk in afwachting van... En jawel, ineens is daar van de andere kant Jan Willems en zijn gezelschap Theatre Day Productions (TDP). Van de andere kant inderdaad, want wat we hier meemaken is een live streaming van een Hamletvoorstelling die door TDP in het eigen theater in Gaza wordt gespeeld, voor eigen publiek én voor toeschouwers in Groningen. Wij zien hen en zij zien ons. De streaming is geprogrammeerd in het Jonge Harten Festival en is een van de resultaten van een meerjarig samenwerkingsproject tussen Theatre Day Productions en de gezamenlijke Groningse theaterinstellingen, met ondersteuning van de Stichting Groningen-Jabalya.

De Hamlet spelen in Gaza is op zichzelf al heel bijzonder: hét icoon van westers repertoiretheater is door regisseur Rafat Al-Aydi ingekort tot iets meer dan een uur en wordt in 'Palestijnse stijl' en een zeer hoog tempo gespeeld. De negen jonge acteurs en actrices nemen samen alle rollen voor hun rekening en laten zo zien hoe hun generatie zich verhoudt tot de macht en hoe zij proberen om te gaan met de trauma's die hun leven in hoge mate bepalen (wat dat laatste betreft was het zelfs nog de vraag of de streaming wel door kon gaan, twee dagen na de Israëlische bombardementen van 12, 13 en 14 november).

Het verhaal van Hamlet begint op het moment dat de Deense koning, vader van de hoofdpersoon, is gestorven en, naar al snel blijkt, vermoord door zijn broer Claudius, die vervolgens de troon bestijgt en de weduwe van zijn broer tot vrouw neemt. Dit koningspaar vertegenwoordigt de dictatoriale macht;

hun raadsheer Polonius en nog een paar hovelingen verbeelden de slaafse volgzzaamheid aan het hof. De oprechtheid van de jongeren, prins Hamlet en zijn vrienden, staat hier weliswaar tegenover, maar is er zeker niet tegen opgewassen. De vriendschap en liefde die zij zoeken wordt door intriges en leugens onmogelijk gemaakt, tot de dood er op volgt. Maar voor het zover is hebben we Hamlet zien worstelen met de vraag waar de moord op zijn vader hem voor stelt: is wraak het antwoord? In even beroemde tragedies van Aeschylus en Sophocles beantwoordt Orestes dezelfde vraag bevestigend en doodt hij zijn moeder en haar minnaar. Twijfel aan de juistheid van zijn daad drijft hem vanaf dat moment tot waanzin. Hamlet is echter, ook in Gaza, een jongeman die zich eerst afvraagt wat in zijn wereld het juiste is om te doen, ook als het om leven of dood gaat: "Te zijn of niet te zijn, dat is de kwestie:/ of het nobeler is te lijden/onder alles wat het wrede lot je brengt/of om de wapens op te nemen tegen een zee van zorgen/ en er al vechtend een einde aan te maken?" Hij vecht door met woorden en weigert zijn moeder en zijn oom om te brengen. Uiteindelijk kan dat niet verhinderen dat iedereen de dood vindt als slachtoffer van bedrog en machtswellust. Alleen Hamlets beste vriend Horatio blijft in leven. Aan het eind van de voorstelling staat hij daar voor het publiek in Gaza en voor ons, als de enige die nog verslag kan, wil en moet uitbrengen van wat er werkelijk is gebeurd. Dit beeld en deze taak van Horatio gaan als vanzelf over op de makers van Hamlet in Gaza, zodra zij direct na de voorstelling in beeld verschijnen voor een nagesprek: Theatre day Productions speelt wat er gebeurt in Gaza en nodigt ons uit erbij te zijn.

Hans van Maanen.

Hamlet in Gaza; het bezoek van David van Griethuysen aan Palestina

Het publiek in het Groningse Vrijdagtheater klapt enthousiast. Het heeft net naar een live-uitvoering van Hamlet gekeken. Een normaal toneelstuk, maar onder abnormale omstandigheden. Het publiek keek namelijk naar een videoscherm met een rechtstreekse verbinding naar Gaza.

Op zondag 17 november werd het bekende toneelstuk Hamlet opgevoerd in de Gazastrook, en via een live verbinding op een scherm in het Groningse theater weergegeven. Het is niet de kwaliteit van het toneelstuk dat het optreden bijzonder maakt, maar de liveverbinding. De Gazanen zitten immers opgesloten in hun kleine leefgebied. Niet omdat ze iets misdagen hebben, maar omdat ze het ongeluk hadden om op de verkeerde plek te worden geboren. David van Griethuysen: "Dat de buitenwereld zich voor hun verrichtingen interesseert, vinden ze echt geweldig! Dat er mensen geïnteresseerd zijn in wat ze doen!"

'Hamlet lijkt op een stuk spons dat alle problemen van onze tijd opzuigt' staat er op de flyer van Theater Day Productions. Er zijn heel wat problemen die deze spons mag opzuigen: de Israëlische bombardementen, de blokkade, de tekorten aan voedsel, water en werk. Noem maar op. Eén van de problemen is het gevoel opgesloten te zitten. Daarom was het bijzonder dat er een directe verbinding was tussen het Vrijdag Theater aan de Noorderbuitensingel in de stad Groningen, en het theater in Gaza. Na afloop van de uitvoering kon het publiek uit de Groningse zaal bovendien in gesprek met de acteurs en theatermakers in Gaza.

De Groningse David van Griethuysen was samen met theatermaker Lard Adrian deze zomer op dat moment in Gaza om er acteurs te coachen. Hij is sinds 2013 zakelijk leider & artistiek coördinator van het beeldend muziektheatergezelschap Het Houten Huis in Groningen:

"Het was heel bijzonder om in Gaza te zijn. Het was

mijn eerste keer. We kwamen door een heel nare vreemde grensovergang en je verwacht daarna het een en ander. Maar eigenlijk bleek al binnen een minuut of twintig dat mijn verwachtingen van geen kant klopten. Gaza is een heel levendige wereld, vol bedrijvigheid. Eigenlijk voelde ik me er wel thuis. Theater Day Productions is het enige theatergezelschap in Gaza. Het is er opgezet door Jan Willems en Jackie Lubeck. Er zijn wel andere voorstellingen in Gaza, maar die hebben een heel ander doel. Het zijn meer circusvoorstellingen in achterafzaaltjes met clowns en harde muziek en zo. Die zijn zo slecht en commercieel dat zelfs de mensen die er wél naartoe gaan zich daar ongemakkelijk bij voelen. Niet dat die uitvoering van Hamlet zo geweldig was. Je merkt aan alles dat het toneel is dat binnen heel nauwe grenzen wordt opgevoerd, en dat er geen 'voeding' is van de buitenwereld, geen inspiratie of concurrentie van andere gezelschappen en regisseurs. Er zitten wel acteurs bij die met een betere coaching goed zouden kunnen worden, maar daar is de setting helemaal niet naar. En het is ook niet het eerste doel. Wat het gezelschap doet is vooral naar scholen gaan om daar te werken met schoolkinderen die soms ook getraumatiseerd zijn. getraumatiseerde kinderen. Want eigenlijk iedereen in Gaza is getraumatiseerd. Begrijpelijk, gezien de voortdurende oorlogsomstandigheden en de machteloosheid waarin mensen gedwongen worden om op een manier te leven die ze helemaal niet willen. Toneel is een mooie manier om met gevoelens te werken en om met trauma om te gaan. Het streven is dat ieder kind in per schooljaar tenminste één dag iets met theater doet."

De oprichters van het theater in Gaza zijn de Nederlander Jan Willems en Jackie Lubeck, een Israëlische uit de VS. Ze hebben elkaar in een Israëlisch theatergezelschap ontmoet en zijn theater gaan maken over de Israëlisch-Palestijnse kwestie. Ze hebben een theaterschool in Gaza opgericht die nu al vijftigjaar bestaat en meer dan een miljoen bezoeken heeft gehad. Dat alles is alleen mogelijk met geld van internationale sponsors.

"De Hamletproductie werd gemaakt door een Palestijnse regisseur die al op zijn 16e bij dit

Scene uit Hamlet in Gaza

Vervolg op pg. 8

gezelschap begon en nu 45 jaar is. Ze voeren ieder jaar twee toneelstukken uit. De kwaliteit daarvan laat soms te wensen over. Alles moet met heel simpele middelen en ze missen de tools en contacten om te groeien in hun spel. Het is erg gericht op de handelingen en de tekst. Ze kiezen erg voor de buitenkant maar de lichaamstaal klopt vaak niet. Het je helemaal inleven in een rol is natuurlijk een van de moeilijkste dingen die er is in het acteren. Daar hebben we geprobeerd iets mee te doen. we waren bijvoorbeeld een hele dag bezig geweest met een acteur om één sterfscene meer uit te diepen. Maar een week is dan echt veel te kort om veel te kunnen bereiken. De vraag is ook of dat het belangrijkste is. Het theater is vooral erg goed voor de sociale cohesie. Mensen komen er van heinde en verre naartoe en ze zijn een graag geziene gast op scholen waar ze toneel maken samen met de schoolkinderen. De reacties daarop zijn indrukwekkend om te lezen. Gaza is een samenleving waar veel draait om eer en je gevoelens niet mag uiten, terwijl mensen juist zo onder spanning staan. Toneel verandert dat, omdat toneel juist draait om het uiten van gevoelens. Ouders die hun kind helemaal niet zagen staan bijvoorbeeld, en die nu bijvoorbeeld schrijven 'Ik heb mijn kind voor het eerst horen zingen.'

Waarom Hamlet? "Dat is de keuze van de regisseur daar. Hamlet gaat natuurlijk ook erg over wat geweld met mensen doet. Mensen in Gaza hebben veel met geweld te maken. Het gaat over onrecht en daar gek van worden. Maar het gaat over huwelijken, mannen en vrouwen. In Gaza zijn grote spanningen tussen

mannen en vrouwen. Huwelijken houden er niet lang stand.

Wat ik er van meeneem is vooral de gedrevenheid van de acteurs en hun liefde voor het vak. Maar ook de ontzettende kracht en humor die er binnen gevangenschap mogelijk is. Het is fijn dat je van elkaar kan leren. Aan de andere kant: het afscheid was ook weer vluchtig. Voor de mensen uit Gaza waren wij zomaar iemand die even langs kwam. Voor hen gaat het leven gewoon door, binnen de zware omstandigheden waarin ze moeten leven."

Marco in 't Veldt.

David van Griethuysen

Dr Moustafa Barghouti in Groningen

In samenwerking tussen stichting Groningen-Jabalya en de afdeling Internationale Juridische Studies van de Groninger Universiteit gaf Dr. Barghouti een gastcollege op 20 november. Naast een groot aantal studenten zijn er ook behoorlijk veel andere mensen aanwezig die betrokken zijn bij de Palestijnse kwestie. Professor Marcel Brus hoogleraar internationaal recht en Bert Giskes namens de stichting geven ter inleiding een korte introductie over Moustafa Barghouti.

Barghouti is o.a. leider van de PNI, Palestinian National Initiative. Deze partij staat voor vrijheid, democratie en gelijke rechten voor het Palestijnse volk. Hij is een man van het volk en werd tweede bij de presidentsverkiezingen in 2005. Hij wil de stem zijn van het geweldloze verzet ! Ook is hij voorzitter

van de PMRS, een NGO die heel goed werk doet op gebied van gezondheidszorg in Gaza en de West Bank. De stichting Groningen-Jabalya steunt de PMRS al jaren.

Barghouti houdt een boeiende toespraak over de bizarre situatie in Palestina-Israël. Het is ongelooflijk

hoe zeer onrechtvaardig en hard het beleid van de Israelische regering uitpakt voor de Palestijnen, zowel in Gaza als op de West Bank. Met PowerPoint beelden over het afnemende gebied dat nu uiteindelijk slechts overblijft voor de Palestijnen, maakt hij

goed duidelijk hoe de situatie 'op de grond' echt zit. Een paar opvallende uitspraken : "Vóór 1900, en dus vóórdat het Zionisme zijn intrede had gedaan, leefden Joden, toen een kleine minderheid, op een goede manier samen met de Palestijnen."

Over wat er de afgelopen week maar ook velen keren daarvoor gebeurde in Gaza , zegt hij : "Dit is volstrekt onacceptabel. " o.a het gebruik van volgens het oorlogsrecht verboden munitie tegen geweldloos verzet, het volkomen beheersen van het hele bestaan in Gaza, het beheersen, op zeer onredelijke manier, van de energievoorziening, het ernstig knevelen van de landbouw en visserij, het bombarderen van huizen en gebouwen. Over de laatste verklaring van Amerika dat de nederzettingen niet illegaal zijn zegt hij: "Amerika denkt in zijn eentje het internationale recht te kunnen bepalen en de wereld wetten voor te kunnen schrijven". Op de vraag of het ook moeilijk was om naar Nederland te reizen antwoordt Barghouti dat dit alleen kan via Jordanië. Naar Gaza reizen kan alleen via Egypte, wat een hele omreis betekent terwijl het zo dichtbij is. Ook mag en kan hij niet naar Jeruzalem hoewel hij daar is geboren en familie heeft. Verder merkt hij op dat de staat Israël heel veel verdient aan de bezetting ! Als voornaamste oorzaak van de desinteresse voor het Palestijnse probleem bij een groot deel van de internationale gemeenschap noemt hij de misleidende Israëlische propaganda. Veel mensen kiezen fout omdat ze door die propaganda niet goed weten hoe de situatie echt in elkaar steekt! Barghouti : Ons verzet is een strijd voor "Equality en Social Justice for our Palestinian people".

Een paar van de vele vragen uit de zaal: Waarom krijgen de Palestijnen niet meer support van de Arabische wereld? Barghouti zegt dat het geen Arabisch probleem is, maar een algeheel menselijk probleem. Daarbij zijn Europa, de VS en Rusland,

China of de Arabische wereld voor hem even belangrijk.

Hoe staat het met verschillen onderling tussen Christenen en Moslims ? Barghouti zegt dat die problemen eigenlijk niet bestaan in Palestina, zijn eigen vrouw is Christen. Wat vindt u van het steeds noemen van antisemitisme als men kritiek heeft op Israëlisch beleid ? Hij zegt : "Dat is eigenlijk altijd onzin. Als je kritiek hebt op de Franse regering ben je toch niet anti-Frans of kritiek op de Duitse regering dan ben je toch niet tegen de Duitsers ? Als jullie kritiek hebben op Israël zijn jullie antisemit, als wij Palestijnen kritiek hebben zijn wij terrorist, als Israëlische burgers kritiek hebben zijn ze zelf hatende Joden". Hij voegt er aan toe dat hij zich niet verzet tegen Israël als volk, maar tegen de politiek en strategie van de Israelische regering.

Kunt u nog wel hoop geven aan de Palestijnen? Barghouti: "We moeten hoop houden, het zal ooit veranderen, maar jullie en de internationale gemeenschap moeten ons helpen naar die verandering". Hij ziet wel nieuwe tekenen van verandering in Amerika en het hele Westen.

Wat vindt u van de BDS beweging ? [BDS = Boycot, Desinvestment en Sanctions] Hij noemt de BDS een heel goede beweging die efficiënt is en waar de Israëlische regering echt bang voor is en hij vergelijkt het met de apartheid in Zuid Afrika waar de boycot echt goed werkte. Hij citeert ook Nelson Mandela die ooit heeft gezegd : "Zuid Afrika is niet echt vrij als de Palestijnen niet vrij zijn"! Dr Mustafa Barghouti gaf een bijzonder goed college!

Johan Feitsma

Marcel Brus bedankt Barghouti na afloop van de lezing

Loop naar de hel in Gaza: de ramp is al begonnen

Al in 2012 waarschuwde de Verenigde Naties voor de ramp die Gaza in 2020 zou overkomen als er niet snel op grote schaal meer hulp geboden zou worden. Gebrek aan water, elektriciteit, infrastructuur, middelen van bestaan, voldoende gezondheidszorg, en aan communicatie met de buitenwereld zouden het gebied onleefbaar maken. Die voorspelling is, op de drempel van 2020, inmiddels allang realiteit geworden. Gaza is -volgens de criteria van de VN en Wereld Gezondheid Organisatie (WHO)- al onleefbaar. Een waardig bestaan is er eigenlijk onmogelijk.

Het Israëlijsche leger, dat sinds 13 jaar het gebied hermetisch afsluit, voert met de regelmaat van de klok militaire operaties uit met pseudo-poëtische namen als Regenboog, Actief Schild, Dagen van Boetedoening, Hof van de Koning, Herfstwind, Zomerregen, Zuidelijke Pijl, Hete Winter en Beschermende Rand. Op de drempel van het voorziene rampjaar 2020 werd in november opnieuw een operatie uitgevoerd, deze keer met de naam Zwarte Riem. Het is veilig om te voorspellen dat het niet de laatste Israëlijsche operatie zal zijn.

In de in Israël massaal gebezigde propagandistische retoriek wordt Gaza ontdaan van elke menselijkheid. Het wordt geassocieerd met angstaanjagende terreurorganisaties en met bloeddorstige en wraakzuchtige hordes Arabieren, die elke vrijdag demonstreren bij het grenshek om, zodra ze kunnen, de grens over te steken en een slachtpartij aan te richten onder de joodse bevolking van Israël.

Het gecultiveerde vijanddenken is de Hebreeuwse taal van Israël binnengeslopen. In plaats van de verwensing "loop naar de hel" (lekh le'azazel) hoor je "loop naar Gaza" (lekh le'aza). Rabin verzocht in 1992 dat hij hoopte op een ochtend wakker te worden met het nieuws dat Gaza in de zee was weggezonden. In een Israëlijsch radiodebat over de vraag "wat te doen met Gaza" stelde iemand voor het gebiedje volledig plat te gooien en er een groot parkeerterrein aan te leggen. De luchtmacht inzetten in Gaza wordt in Israëlijsche journalistieke en militaire kringen eufemistisch "het gras maaien" (mowing the lawn) genoemd.

In het heersende Israëlijsche discours zijn het de Palestijnen van Gaza en "Judea en Samaria" die Israël van de kaart willen vegen. In een recente column in The Jerusalem Post wordt gesproken over "de nooit eindigende oorlog van de Palestijnen tegen de Joodse staat". Die oorlog wordt ingegeven -als men Israëlijsche media mag geloven- door Jodenhaat, de islam of propaganda uit Iran. De wortels van het conflict -onteigening, verdrijving en ontkenning van de fundamentele rechten van Palestijnen- worden verdrongen of ontkend.

De Palestijnen en zeker de Palestijnen uit Gaza worden dusdanig van hun menselijkheid ontdaan dat zelfs het afschieten van demonstranten niet op breed verzet bij de Israëlijsche publieke opinie stuit. Sinds de protestmarsen op 30 maart 2018 begonnen tot eind 2019 documenteerde het Palestijnse Centrum voor Mensenrechten in Gaza 215 burgerdoden en 14,759 gewonden. Onder de slachtoffers waren een groot aantal kinderen, hulpverleners en journalisten.

Ook van targeted killings waarbij veel onschuldige burgers worden getroffen als "nevenschade" ligt men niet meer wakker. Op 12 november voerde Israël een luchtaanval uit op het huis van Bahaa Abu al-Ata, leider van de Palestijnse Islamitische Jihad (PIJ) in het noorden van de Gazastrook. Israël had al twee jaar geleden besloten dat Bahaa Abu al-Ata uit

Layan Abu al-Ata dochter van Bahaa Abu al-Ata die op haar verjaardag haar beide ouders verloor door een Israëlische bom

de weg geruimd moest worden, maar besloot pas nu om intern-politieke redenen tot actie over te gaan.

Tegelijkertijd met de operatie in Gaza werd in Damascus het huis van een andere PIJ-leider getroffen door een luchtaanval. Het beoogde slachtoffer daarvan, Akram al-Ajouri, was niet thuis en ontsprong de dans. Zijn zoon en een buur werden wel gedood in de aanval. Het offensief tegen de, door Iran gesteunde, PIJ heeft alles te maken met de zich voortslepende kabinetsformatie in Israël. Doel lijkt te zijn de positie van de demissionaire en in staat van

beschuldiging gestelde premier Netanyahu, die aanstuurt op een rechtser-dan-rechtse regering onder zijn leiding, te verstevigen.

De cynische politieke berekeningen bij het liquideren van “terroristenleiders” waren niet besteed aan Layan Abu al-Ata (11). Zij verloor haar beide ouders tijdens het bombardement op haar ouderlijk huis. Het gebeurde op de dag dat ze jarig was. “We zagen onze vader haast nooit”, vertelde Laylan de Palestine Chronicle. “Gewoonlijk slaapt hij niet thuis omdat de Israëli’s achter hem aan zitten. Ik wachtte het hele jaar op mijn verjaardag, want dan zou ik mijn vader zien. Mijn vader wilde me verrassen op m’n verjaardag.”

Achteraf blijkt dat de Israëli’s hem al drie dagen intensief volgden. Hij was net thuis gekomen en zijn slaapkamer binnengegaan toen de Israëlische luchtmacht toesloeg. Bij de aanval kwam ook zijn vrouw Asmaa om het leven en werden drie van zijn zonen en vijf burens gewond. De Palestijnse Islamitische Jihad reageerde op de aanslag met raketvuur richting Israël, waarop weer Israëlische luchtaanvallen op Gaza volgden waarbij 34 Palestijnse burgers werden gedood.

De episode volgt het bekende patroon van aanvallen, beschuldigingen van terrorisme, tegenaanvallen staakt-het-vuren, beloftes van versoepeling van de blokkade van Gaza die dan ook weer worden ingetrokken en het verbreken van het staakt het vuren. Ondertussen zakt Gaza, met z’n twee miljoen verpauperde inwoners steeds verder in het moeras.

Gaza is overbevolkt. De bevolkingsdichtheid in Gaza bedroeg in 2019 5,453 personen per vierkante kilometer. Ter vergelijking: in Nederland wonen 411 personen per vierkante kilometer. Meer dan 60% van de inwoners is vluchteling uit het gebied dat nu Israël is. Maar het “recht van terugkeer”, in 1948 vastgelegd in VN-resolutie 194, blijft nog steeds dode letter. De dorpen en steden waar de vluchtelingen in Gaza en nakomelingen oorspronkelijk vandaan komen liggen soms maar op enkele kilometers afstand maar zijn onbereikbaar. Het overgrote deel van

**Column
Jan
Keulen**

Vervolg op pg. 12

de bevolking kan Gaza niet uit. Zelfs niet voor familiebezoek, om te werken, te studeren of voor medische verzorging.

Dat is wellicht ook de essentie van het drama in Gaza: de ontheemding en verjaging uit je eigen land. Het koloniale project van de staat Israël is zoveel mogelijk territorium van het historische mandaatgebied Palestina te controleren met zo weinig mogelijk Palestijnse bewoners. Ander element van dat beleid is het concentreren van een maximaal aantal Palestijnen op zo klein mogelijke, gefragmenteerde stukjes grond. Nog liever zien de Israëlische beleidsmakers de Palestijnen vertrekken naar het buitenland: Israël is pas af als Joodse staat als het af is van de oorspronkelijke Palestijnse bewoners.

Op de Westelijke Jordaanoever worden deze doelen nagestreefd door een politiek van onteigening, het tegengaan van economische ontwikkeling en concentratie van de Palestijnse bevolking in zes, los van elkaar staande, stadseilanden: Hebron, Bethlehem, Ramallah, Nabloes, Tulkarm en Kalkilya. Oost-Jeruzalem is geannexeerd en wordt hoe langer hoe meer van zijn Palestijnse karakter en bewoners ontdaan.

En Gaza? Gaza is een omheinde enclave met twee miljoen Palestijnen die het mogen uitzoeken zolang ze tenminste niet dromen van en strijden voor terugkeer. Dat is echter ijdele hoop. De "Grote Mars voor de Terugkeer" zal ook in 2020 worden voortgezet. Er is weinig te verliezen.

Zijn er oplossingen voor Gaza?

Behalve het doorbreken van de internationale onverschilligheid en het verlenen van humanitaire hulp als verlichting van de pijn op de korte termijn, zijn de oplossingen vooral politiek. Zo zou het opheffen van de illegale Israëlische blokkade van Gaza al een enorme stap in de goede richting zijn. Ook is nodig dat de Palestijnse organisaties Fatah en Hamas hun conflicten beëindigen.

Gaza raakt het hart van de kwestie Israël-Palestina. Als er een oplossing komt voor de Palestijnse vluchtelingen, komt er letterlijk en figuurlijk ruimte voor een beter leven in Gaza.

**Column
Jan
Keulen**

Redactie: Bert Giskes,
Pieter van Niekerken,
Marco in 't Veldt,
Harm van der Veen.

Met medewerking van:
Hanin Othman,
Hans van Maanen,
Johan Feitsma,
Jan Keulen.

Postadres: Coehoornsingel 87
9711 BR Groningen

Telefonisch: Bert Giskes
050-5421370

Colofon

Vormgeving: Harm van der Veen info@groningen-jabalya.com

**Wilt u in het vervolg de nieuwsbrief digitaal ontvangen?
en/of wil je op de hoogte blijven van het Jabalya-project?**

**Schrijf je in voor de digitale nieuwsbrief via de rode knop 'aanmelden
niewsbrief' op de site www.groningen-jabalya.com**

Of juist liever met de post? Stuur dan naam en adres naar:
Stichting Groningen-Jabalya, Coehoornsingel 87, 9711 BR Groningen